

فی امان الله

رهبر شهید انقلاب اسلامی در تاریخی ترین مراسم تشییع سحرگاه روز جمعه در جوار حرم
مطهر رضوی همراه با خانواده شهیدشان در آرامگاه ابدی خود به خاک سپرده شدند.

خبر کوتاه

آیت‌الله میرباقری: روایت ما از جنگ باید روایت فتح باشد

آیت‌الله میرباقری عضو مجلس خبرگان رهبری اظهار داشت: هم روایت ما از میدان درگیری باید روایت فتح باشد و هم در درون آن روایت فتح باید نقد و آسیب‌شناسی داشته باشیم و خودمان را بازسازی کنیم. وی افزود: در درگیری حق و باطل، روایت ما باید روایت فتح باشد. این توهم و خیال نیست. منتها فتح در الهیات قرآنی، قواعدی دارد. وی با بیان اینکه یکی از موانع روایت فتح، روایت دشمن است؛ روایت دشمن بین مؤمنین اختلاف می‌اندازد و درگیری ایجاد می‌کند. خاطرنشان کرد: ما به حسب ظاهر، بزرگ‌تر از حادثه عاشورا نداشتیم که دستگاه شیطان به جبهه حق ضربه زده باشد. اما حضرت زینب کبری(س) از آن روایت فتح ارائه می‌کنند. به گفته آیت‌الله میرباقری، می‌شود روایت شکست کرد و گفت: «آقا! یک نصف روز رفتند، کاری هم نتوانستند بکنند، زنانشان اسیر شدند، مردانشان هم همه کشته شدند و اسلام تمام شد! عضو مجلس خبرگان رهبری در پایان تصریح کرد: البته حتماً مؤمن باید برگردد خودش را نقد کند. شما اگر طرح فتح دارید و در مسیر فتح حرکت می‌کنید، می‌توانید خودتان را بازسازی کنید و جبهه نفاق و مؤمن را تفکیک کنید.

یادداشت

درک درست مفهوم کشور در نگاه رهبر معظم شهید

دکتر مهدی یزدان پناه
دانش آموخته روابط بین الملل

یکی از مهم‌ترین واحدهای درسی رشته حقوق، موضوع حقوق بین‌الملل عمومی است که در آن به تعریف و تبیین مفهوم کلی حقوق بین‌الملل پرداخته می‌شود. ستون فقرات حقوق بین‌الملل نیز در مفهومی به نام اعضای جامعه بین‌الملل قرار دارد که رکن اصلی جامعه بین‌الملل نیز در مفهوم کشور قرار دارد.

به عبارت بهتر کشور اصلی‌ترین موجودی است که هدف مستقیم قواعد و اصول حقوق بین‌الملل قرار می‌گیرد و همین علت مفهوم کشور را دارای شخصیت حقوقی دانسته و آن را جزا شخص اصلی و تابع اساسی حقوق بین‌الملل برمی‌شمارند. طبق یک نظریه کلاسیک، حقوق بین‌الملل منحصر بر روابط کشورها حاکمیت دارد و به این معنا پیکره جامعه بین‌الملل را کشورها تشکیل می‌دهند، لذا کشور یا دولت (به معنای state) به مفهوم عام (کامل‌ترین سازمان سیاسی است که از سه رکن سرزمین مشخص، عنصر ملت یا عنصر انسانی و مولفه قدرت سیاسی تشکیل شده است. کشور در این حالت دارای استقلال و حاکمیت کامل بوده و اهلیت برقراری روابط با سایر کشورها را دارد. در این تعریف سرزمین با مرزها و حدود ثابت و معین مشتمل بر مناطق جغرافیایی خشکی و آبی و هوایی است که از اجزا تشکیل دهنده سرزمین به شمار می‌رود. در مورد ماهیت حقوقی سرزمین نظرات گوناگونی ابراز شده که مهمترین آن نظریه صلاحیت سرزمینی است که به اختصار عبارت است از محدوده سرزمینی که کشور می‌تواند صلاحیت خود را به طور موثر در آن اعمال کند. علاوه بر مولفه‌های سرزمینی و ملت که از عناصر موثر ایجاد کشور می‌باشد مولفه قدرت حکومت یا قدرت سیاسی ضلع سوم تشکیل دهنده کشور بوده و بدین ترتیب جمع اضلاع ملت، سرزمین و قدرت حاکمیت مثلث تجزیه ناپذیر یک کشور را شکل می‌دهد.

اشارات فوق فی الواقع مقدمه‌ای است بر این نکته که رهبر معظم شهید مفهوم کشور را به خوبی شناخته بودند، به نحوی که برای صیانت و حراست از ایران برنامه ریزی‌های متعددی داشتند. ایشان با تسلط بر تاریخ معاصر با لایخص اشغال کشور ایران در جنگ های جهانی اول و دوم تهدید مجدد دشمنان را به دلیل مزیت‌های متعدد ژئوپلیتیک، منابع نفتی و معدنی، اتصال به آب‌های بین‌المللی به ویژه تنگه هرمز قطعی برمی‌شمردند و به همین علت با درک صحیح از موقعیت ایران و همچنین اثرگذاری نظام اسلامی بر امت اسلامی تلاش خود را با ارتقاء قدرت دفاعی برای حفاظت از این آب و خاک متمرکز کرده بودند.

تاریخی‌ترین مراسم تشییع رهبر شهید انقلاب روز پنج شنبه در مشهد مقدس و با حضور چندین میلیون عاشق پاکباخته برگزار شد

قیام انتقام

مراسم استقبال و تشییع پیکر مطهر قائد شهید انقلاب اسلامی حضرت آیت‌الله العظمی سید علی حسینی خامنه‌ای و شهدای خانواده ایشان با حضور تاریخی و دشمن‌شکن میلیون‌ها دل‌داده ولایت، از ساعت ۱۴ پنجشنبه ۱۸ تیرماه از خیابان امام رضا (علیه‌السلام) به سمت حرم مطهر رضوی آغاز شد و در اولین ساعات شب به حرم منور رضوی (ع) رسید. اصلی‌ترین شعار تشییع‌کنندگان

در مقاطع و معابر مختلف تشییع، فریاد «انتقام» بود. نماز بر پیکر مطهر رهبر شهید انقلاب نیز در صحن پیامبر اعظم (ص) حرم مطهر رضوی به امامت فرزند ارشد ایشان، آیت‌الله سید مصطفی خامنه‌ای اقامه شد. مراسم تشییع پیکرهای مطهر ولی امر شهید مسلمین و شهدای خانواده ایشان پس از طواف گرد مضع مطهر رضوی (ع)، با وداع خانواده مکرم ایشان پایان یافت.



جعفر کاظمی

روزنامه‌نگار

کم سابقه را گرد هم آورد.

منابع رسمی جمعیت حدود ۴۱ تا ۴۳ میلیون نفر را برای مجموع شرکت‌کنندگان تأیید می‌کنند. این عدد از تلفیق چند منبع میدانی و رسمی به دست آمده است: میزان آمار تردد با وسایل حمل و نقل عمومی به محل مراسم، تعداد گوشی‌های تلفن همراه فعال در مصلی و خیابان محل تشییع، میانگین حضور هر نفر به مدت دو ساعت و نیم در ساعات برگزاری مراسم، محاسبه حجم جمعیت در مسیر راهپیمایی تهران، مساحت فاصله مسجد جمکران تا حرم مطهر در قم و همچنین مسافت مسیر فرودگاه تا حرم رضوی در مشهد که همگی به عنوان پایه‌های پشتیبان آماری در محاسبه لحاظ شده است.

علاوه بر این، آمار رسمی مقامات عراقی از طرف دفتر نخست‌وزیری نیز حضور حدود ۱۰ میلیون نفر را در مراسم تشییع در نجف و کربلا تأیید کرده که این داده نیز به عنوان یکی از ارکان مستقل محاسبه، محسوب شده است. بر اساس این داده‌های ترکیبی و میدانی، مراجع ذیربط تأکید کرده‌اند که حتی با محافظه کارانه‌ترین تخمین، این مراسم از تمامی نمونه‌های مشابه

در قرن اخیر پیشی گرفته و به طور قطع و یقین، بزرگ‌ترین مراسم تشییع در طول تاریخ محسوب می‌شود.

مساجد، میادین و حرم‌ها، سه شب سوگوار امام شهید

آئین بزرگداشت رهبر شهید انقلاب اسلامی از طرف رهبر معظم انقلاب حضرت آیت‌الله سید مجتبی حسینی خامنه‌ای، به مدت سه شب، از امشب جمعه ۱۹ تیر پس از اقامه نماز جماعت مغرب و عشاء در صحن پیامبر اعظم صلوات‌اللهیه وآله حرم مطهر رضوی برگزار می‌شود.

همچنین مجلس ختم شهید امت حضرت آیت‌الله العظمی امام خامنه‌ای (قدس سره)، از طرف رهبر عظیم‌الشأن انقلاب، امروز جمعه ۱۹ تیرماه بلافاصله بعد از نماز مغرب و عشاء در حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه سلام‌اللهیه در شبستان امام خمینی (قدس سره) با سخنرانی حجت‌الاسلام والمسلمین سید علی خمینی (دامت توفیقاته) برگزار خواهد شد. همچنین بزرگداشت‌های مردمی نیز در میادین، مساجد، اماکن و حسینیه‌های سراسر کشور برای بزرگداشت رهبر شهید انقلاب اسلامی در این سه شب برگزار خواهد شد.

گفتمان

انتقام خون امام شهید؛ حق ملت و وظیفه مسئولان



روز جمعه ۱۹ تیرماه، دکتر سعید جلیلی، نماینده رهبر معظم انقلاب در شورای عالی امنیت ملی، در سخنرانی پیش از خطبه‌های نماز جمعه مشهد با اشاره به نقش امام شهید امت در شکل‌گیری قدرت کشور، به تبیین ابعاد مختلف تحولات اخیر الزامات پیش‌روی کشور پرداخت. وی اظهار داشت: امروز شعار انتقام خون امام شهید تنها متعلق به اینجا نیست؛ بلکه در همه کجوه‌ها، خیابان‌ها و مراسم‌ها طنین‌انداز است. اگر شما می‌گویید ما باید اموال ایران را آزاد کنیم، بزرگ‌ترین دارایی ملت ما رهبری عزیزش بود امروز حق این ملت، دفاع از این جایگاه و سرمایه بزرگ با انتقام است و وظیفه مسؤولین پیگیری آن است. انتقام حق ملت و وظیفه مسؤولین است. جلیلی افزود: به کسانی که نگران حقوق بین‌الملل هستند، عرض می‌کنم که انتقامی که ملت ما در خون‌خواهی امام شهید خود بگیرد، بزرگ‌ترین خدمت به حقوق بین‌الملل است. چرا؟ زیرا امروز در مناسبات جهانی می‌بینید که حاکم آمریکا چه سخنانی مطرح می‌کند. او هیچ قاعده و مناسباتی را به رسمیت نمی‌شناسد و اعلام می‌کند که دیگر نباید بر اساس الگوهای گذشته عمل کرد؛ بلکه هر زمان که اراده کنیم، با استفاده از امکانات خود، هر جا منافعمان اقتضا کند، وارد عمل می‌شویم.

تشییع میلیونی شهید آیت الله خامنه‌ای، رفراندوم ملی ((نه به سازش)) بود

الگوی حملات، نقشه جنگ بعدی را فاش کرد؛ ملت سازش نمی‌خواهد

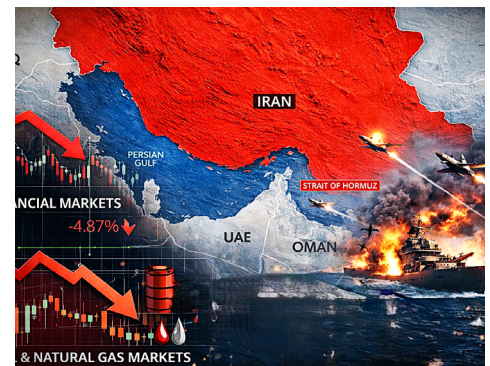
شناخته شده برای عملیات ترکیبی (هوایی-دریایی-زمینی محدود) همخوانی دارد. از منظر زمانی، ادامه تفاهم‌نامه به طرف مقابل فرصت می‌دهد تا یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش‌رو تا انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره آمریکا را مدیریت کند. تحلیلگران اقتصادی غربی، بحران احتمالی نفتی ناشی از اختلال در عرضه را بسیار جدی ارزیابی کرده‌اند؛ به طوری که برخی آن را فراتر از بحران مالی ۲۰۰۸ و شوک نفتی اول در سال ۱۹۷۳ و هم‌رده با بحران‌های مالی کمرشکن بین دو جنگ جهانی برای آمریکا توصیف می‌کنند. رفع این بحران از طریق تفاهم، زمینه را برای اجرای مراحل بعدی برنامه چندمرحله‌ای و چند ساله اتحاد شیطانی ترامپ و نتانیاهو برای نابودی دائمی قدرت ایران فراهم خواهد کرد.

در مجموع، داده‌های موجود نشان می‌دهد که تفاهم‌نامه به جای ایجاد توازن راهبردی، عملاً به عنوان پوششی برای بازسازی ظرفیت‌های عملیاتی طرف مقابل عمل کرده است. تکرار رویکردهای قبلی بدون بازنگری جدی در فرضیات پایه‌ای (مانند حسن نیت طرف مقابل یا پایداری مزایای اقتصادی)، ریسک‌های قابل توجهی برای امنیت ملی و تاب‌آوری اقتصادی ایجاد می‌کند. تحلیل واقع‌بینانه از الگوهای رفتاری دشمن و نتایج ملموس میدانی، لزوم بازنگری در اولویت‌های سیاست خارجی را بیش از پیش ضروری می‌سازد.

این موضع در حالی مطرح می‌شود که گزارش‌ها از ۱۲ شهید و ۷۸ مجروح در حملات اخیر حکایت دارد و سؤال جدی در مورد ارزیابی واقع‌بینانه از نتایج ایجاد کرده است. نگاهی به اظهارات صریح مقامات آمریکایی مانند جی دی ونس معاون رئیس‌جمهور، حاکی از آن است که «هدف اصلی تفاهم، پر کردن ذخایر استراتژیک نفتی آمریکا و متحدانش بوده است.» گزارش‌های اندیشکده‌های آمریکایی و اسرائیلی نیز بر لزوم ادامه اقدامات نظامی و فشار بر ایران تأکید دارند و نشانه‌ای از تغییر اساسی در رویکرد دشمن مشاهده نمی‌شود. این واقعیت، احتمال تشدید نبرد در مراحل بعدی را تقویت می‌کند.

بررسی الگوی حملات در دوره آتش‌بس و تفاهم، دو محور راهبردی را برجسته می‌سازد. محور اول، تمرکز بر اختلال در مسیرهای جایگزین محاصره دریایی است؛ از جمله خطوط ریلی و لجستیکی مرتبط با چین و روسیه. هدف این اقدامات، افزایش فشار اقتصادی و کاهش تاب‌آوری بلندمدت ایران از طریق محدود کردن ظرفیت دور زدن تحریم‌ها است. محور دوم، الگوی حملات در مناطق جنوبی کشور است. این الگو حاکی از آمادگی برای سناریوهای عملیاتی زمینی و تلاش برای ایجاد ظرفیت فرود نیرو یا کنترل نقاط کلیدی در سه منطقه چابهار، نوار ساحلی و جزایر تنگه هرمز، و همچنین محور استان خوزستان است. چنین الگویی با دگرترین‌های نظامی

تفاهم‌نامه را خاتمه یافته تلقی کرد و در چند روز گذشته حملات نظامی بزرگتری علیه اهداف ایرانی انجام گرفت. این تحولات، عزم طرف مقابل برای ادامه رویکرد فشار را تأیید می‌کند. فهرست پیامدهای عملی تفاهم‌نامه‌ای که محمد باقر قالیباف منافع به دست آمده از آن را بیشتر از جنگ عنوان می‌کرد نیز قابل توجه است: معافیت‌های تحریمی که در کمتر از یک ماه باطل شد، ایجاد کریدور عمانی برای دور زدن مسیرهای ایرانی، کاهش قابل توجه حقوق و عوارض و حاکمیت ایران بر تنگه هرمز؛ افت شدید قیمت نفت، ادامه عملیات اسرائیل در جنوب لبنان، عدم آزادسازی منابع بلوکه شده، عدم تحقق سرمایه‌گذاری مورد ادعای ۳۰۰ میلیارد دلاری و تهدیدهای امنیتی متوجه مقامات عالی رتبه کشور. این موارد نشان دهنده این است که شاید منافع به دست آمده از تفاهم بیشتر از جنگ باشد ولی این نه برای ایران که برای آمریکا است. در داخل کشور، انتقادات کارشناسی و عمومی نسبت به ادامه این مسیر در حال افزایش است، با وجود این، برخی مشاوران نزدیک به قالیباف به عنوان یکی از دومتولی ارشد حوزه مذاکرات در کنار مسعود پزشکیان، همچنان بر ارزیابی مثبت تأکید دارند. مجید شاکری، عضو تیم مذاکره‌کننده و مشاور قالیباف، در توییت اخیر خود اظهار داشت: «تفاهم خوب بود و شیوه اجرای آن هم تا الان خوب است.»



محسن فرهمند
روزنامه‌نگار

تشییع باشکوه و تاریخی شهید آیت‌الله‌سید علی خامنه‌ای را باید یکی از بزرگ‌ترین رخداد‌های سیاسی و اجتماعی تاریخ معاصر دانست. میلیون‌ها انسان در ایران و عراق، فارغ از هر تحلیل رسانه‌ای، یک پیام را روشن به نمایش گذاشتند؛ پیام «انتقام» و «مرگ بر سازش». این شعارها نه محصول فضا سازی رسانه‌ای، بلکه بازتاب برداشت بخش بزرگی از شرکت‌کنندگان از شرایط جاری و نوع مواجهه با دشمنی بود که طی سال‌های اخیر بارها از جنگ و دیگر ابزار نظامی، تحریم، ترور و فشار اقتصادی استفاده کرده است. این واکنش مردمی در شرایطی رخ داد که ترامپ صراحتاً

از ترکیه و جولانی تا حاکمان عربی حاشیه خلیج فارس؛ مهره‌های تازه سناریوی ضد ایرانی ترامپ

تاوان خائن‌ان در غرب آسیا باید سنگین باشد

در حالی که به نظر می‌رسد اسرائیل و آمریکا با دیگر تشدید جنگ بر علیه ایران را روی در دستور کار قرار دادند، نشانه‌های میدانی از هماهنگی گسترده‌تر آنان با برخی بازیگران منطقه‌ای خبر می‌دهد. سفر اخیر ترامپ به ترکیه، حملات تجاوزکارانه به جنوب ایران و تداوم همکاری شیوخ خلیج فارس با نقشه ترامپ و نتانیاهو، همه حاکی از آن است که ایران باید با هزینه‌سازی سنگین‌تر، این توطئه را خنثی کند.

محسن پوردادفر
روزنامه‌نگار

نمی‌کند. بنابراین، بخش پنهان این معامله بسیار مهم‌تر از بخش آشکار آن است. یکی از خواسته‌های کلیدی ترامپ از اردوغان، فشار بر «ابو محمد الجولانی» رئیس دولت شورشیان حاکم بردمشق، برای وارد کردن مستقیم نیروهایش به جنگ علیه حزب الله‌بنان است. ترکیه با نفوذ قابل توجه بر جولانی، می‌تواند او را به ماجراجویی جدید در جبهه شمالی فلسطین اشغالی سوق دهد تا بار نظامی از دوش رژیم صهیونیستی برداشته شود. این سناریو، بخشی از استراتژی گسترده‌تر «جنگ نیابتی» است که واشنگتن و تل‌آویو برای فرسایش محور مقاومت به کار گرفته‌اند. بُعد دیگر این فشارها، مربوط به مسئله کردها است. ترامپ احتمالاً از اردوغان خواسته که در صورت فعالیت گروه‌های کرد علیه منافع ایران، مانع آن‌ها نشود و حتی زمینه را برای گسترش درگیری‌های مرزی فراهم کند. هدف روشن است: باز کردن جبهه جدید در شمال غرب و غرب ایران برای درگیر شدن بخشی از توان نظامی ایران در غرب و کم شدن فشار بر آمریکا در صورت عملیات زمینی در جنوب ایران.

در جنوب، وضعیت کشورهای خلیج فارس نیز حائز اهمیت ویژه است. در روزهای اخیر که حملات تجاوزکارانه آمریکا به نقاطی در جنوب کشور از سر گرفته شده، نشانه‌های بازگشت کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس به سیاست‌های ترامپ آشکارتر شده است. این رژیم‌های وابسته با

آمریکا و رژیم صهیونیستی بار دیگر در پی احیای سناریوهای شکست‌خورده خود برای حمله مستقیم به ایران و نابودی حاکمیت ملی ایران هستند. این بار، با تکیه بر ائتلاف‌های جدید منطقه‌ای و معامله‌های پشت پرده، تلاش می‌کنند تا حلقه محاصره را تنگ‌تر کنند. روزنامه صهیونیستی «اسرائیل هیوم» به عنوان زبان رسای راست افراطی رژیم اشغالگر، به صراحت اعلام کرده که آمریکا، اسرائیل و برخی کشورهای منطقه در حال بررسی جدی گزینه‌های سرنگونی جمهوری اسلامی هستند و از سرگیری سریع محاصره اقتصادی از یکی از ابزارهای اصلی رسیدن به این هدف می‌دانند. این اعتراف، پرده از عمق خصومت و استیصال جبهه استکبار برمی‌دارد. سفر دونالد ترامپ به ترکیه را نباید یک دیدار تشریفاتی یا معامله ساده تسلیحاتی تلقی کرد. آنکارا قرار است سامانه‌های ۴۰۰-۳۰۰ خریداری شده از روسیه را به امارات عربی متحده واگذار کند و در مقابل، جنگنده‌های پیشرفته ۳۵-۳۰۰ آمریکایی را دریافت نماید که البته کرملین نسبت به این موضوع نیز واکنش نشان داده است. اما باید دانست که ترامپ هرگز بدون اخذ امتیازات حداکثری، چنین فناوری‌های حساسی را واگذار



هزینه خود دریافت نکنند، به این اقدامات ادامه خواهد داد. منطق استراتژیک ایجاب می‌کند که جمهوری اسلامی با عملیات‌های دقیق، چندجانبه، گسترده و از همه مهم تر فلج‌کننده و دردآور، به دشمن بفهماند که هر حمله‌ای به خاک ایران، هزینه‌ای به مراتب بالاتر از سود آن به همراه خواهد داشت. امروز، اگر محور مقاومت و نیروهای مسلح ایران با هوشمندی و قاطعیت عمل کنند، می‌توانند دشمن را به نقطه‌ای برسانند که ادامه ماجراجویی برایش غیراقتصادی و پریسک شود. تجربه جنگ‌های نیابتی در منطقه نشان می‌دهد که وقتی هزینه برای آمریکا و رژیم صهیونیستی بالا رود، آن‌ها به سرعت به دنبال آتش‌بس و عقب‌نشینی هستند. اما اگر پاسخ‌ها محدود، نمادین و مطابق با پیش‌بینی‌های دشمن بماند، چرخه حملات تکرار خواهد شد. توان موشکی و پهبادی بالا، عمق استراتژیک در منطقه و حمایت مردمی، همه از مولفه‌های قدرت ایران در برابر این توطئه است. آنچه تعیین‌کننده خواهد بود، اراده انقلابی و تصمیم‌گیری قاطع برای تحمیل هزینه‌های نامتعادل به دشمن است.

وعده‌های حمایت حداکثری ترامپ به خط مقدم جبهه ضد ایرانی پیوسته‌اند. آن‌ها امیدوارند با حمایت تمام عیار واشنگتن، از یک سوراخ باج‌تجاری و امنیتی خود را با اسرائیل و لابی اقتصادی بزرگ یهودیان گسترش دهند و از سوی دیگر، در صورت هرگونه درگیری گسترده، ایران را به عنوان تهدید اصلی جلوه دهند. تبادلات نظامی و اقتصادی شدید امارات با اسرائیل، تحرکات مشکوک نظامی امارات در حوزه خلیج فارس، همکاری‌های اطلاعاتی و نظامی قطر با تل‌آویو و دیگر اقدامات این کشورهای ذره‌بینی نشانگر این است که ۴۰ روز نبرد ایران با این اتحاد شیطانی آمریکایی، اسرائیلی و عربی، هنوز نتوانسته است با دردآور کردن پاسخ ایران برای آنان، این حاکمان سرسپرده را از خیانت باز دارد.

اما تجربه تاریخی ثابت کرده که راه مقابله با این توطئه‌ها، هزینه‌سازی واقعی و سنگین است. پاسخ‌های ایران به حملات خصمانه ترامپ و پایگاه‌های آمریکایی باید بسیار جدی‌تر، گسترده‌تر و فراتر از چارچوب‌های قبلی باشد. اگر دشمن هزینه‌ای در خور توجه و فراتر از محاسبات فایده-

آرمان فرهنگی رهبر شهید و مسیر تحقق آن

سعید مصباح
روزنامه‌نگار

آنچه در طول بیش از سه دهه رهبری حضرت آیت‌الله‌شهید سید علی خامنه‌ای، محور دغدغه‌های ایشان در حوزه فرهنگ بود، مفهومی بود که خود آن را «تأجیم فرهنگی» می‌نامیدند؛ نگرانی از نفوذ الگوهای غربی که به باور ایشان، می‌توانست هویت اسلامی ایرانی را از درون تهی کند. ایشان فرهنگ را زیربنای بقای انقلاب می‌دانستند و بارها تأکید کردند که «جنگ نرم» خطرناک‌تر از جنگ نظامی است.

آرمان ایشان، شکل‌گیری تمدن نوین اسلامی بود؛ جامعه‌ای که در آن دانش، معنویت، عدالت اجتماعی و استقلال فکری از غرب، در کنار هم قرار گیرند. در این چارچوب، بر مسائلی چون حجاب و عفاف، تقویت خانواده، ترویج ادبیات و هنر انقلابی، حمایت از تولیدات داخلی سینما و رسانه و گسترش آموزه‌های دینی در دانشگاه‌ها تأکید فراوان داشتند. همچنین در دهه‌های اخیر، بحث «سبک زندگی اسلامی-ایرانی» و مقابله با الگوهای مصرف‌گرایانه غربی، از محورهای ثابت سخنان ایشان بود.

بخشی از این آرمان بزرگ، در زمان حیات ایشان محقق شد: گسترش حوزه‌های علمیه، رشد تولیدات فرهنگی و هنری با محوریت گفتمان انقلاب و مقاومت، تقویت جایگاه نهادهایی مانند بسیج در عرصه فرهنگی و شکل‌گیری نسلی از هنرمندان، نویسندگان و جوانان متعهد به آرمان‌های انقلاب، میراثی است که ایشان تا پایان حیات خود شاهد آن بودند.

اما صداقت با آرمان رهبر شهید ایجاب می‌کند بگوییم که آنچه محقق شد، تنها بخش ناچیزی از آن آرمان کلان بود که ایشان برای فرهنگ این سرزمین می‌خواستند. میان تمدن نوین اسلامی مورد نظر ایشان و آنچه امروز در جامعه جاری است، هنوز فاصله‌ای واقعی و بزرگ وجود دارد؛ فاصله‌ای که ایشان خود بارها با صراحت به آن اشاره می‌کردند و از آن به عنوان یک دغدغه جدی یاد می‌کردند. این فاصله، نه نشانه شکست، بلکه یادآور راهی ناتمام است؛ راهی که وظیفه تداوم آن اکنون بردوش کسانی است که آرمان ایشان را باور دارند.

بزرگداشت واقعی رهبر شهید، در ادامه همان مسیری است که برای آن جان داد؛ تا آن تمدن نوین اسلامی که آرزویش را داشت، روزی به طور کامل تحقق یابد. به همین دلیل، وظیفه تمام علاقه‌مندان به رهبر شهید است که به اندازه سهم خود در این مسیر گام بردارند و به نوعی دین خود را به رهبر شهید انقلاب ادا کنند. بزرگ‌ترین آرزوی ایشان، از زبان خودشان، این بود که در آینده، چنانچه کسی خواست در مباحث علمی حرف نو بیاورد، ناچار باشد زبان فارسی یاد بگیرد. امید است که روزی این آرمان محقق شود.

شاخص‌های سینمای تراز در نگاه آقای شهید

سینمای مطلوب رهبر شهید

سینما در نگاه رهبر شهید انقلاب اسلامی، رسانه‌ای استراتژیک است که می‌تواند ذهن، هویت و آینده یک ملت را شکل دهد. بر همین اساس آقا بارها بر ضرورت استفاده هوشمندانه از ظرفیت سینما



محمد قربانی
روزنامه‌نگار

را ایفا می‌کند که در کنار نقد، افق اصلاح، حرکت و پیشرفت را نیز پیش روی مخاطب قرار دهد. «هویت ملی»، «تاریخ ایران»، «دفاع مقدس»، «عدالت خواهی»، «کرامت انسانی» و «مقاومت» در برابر سلطه نیز از مهم‌ترین موضوعات و کلیدواژه‌هایی هستند که در بیانات رهبر شهید درباره سینما پرتکرارند. رهبر انقلاب معتقد بودند سینمای ایران باید روایتگر «تجربه‌های تاریخی» ملت، فرهنگ ایرانی-اسلامی و ایستادگی مردم در برابر فشارها باشد و از تقلید الگوهای رایج سینمای غرب پرهیز کند. به باور ایشان، جذابیت سینما نباید بر پایه ابتذال، خشونت یا تحریک غرایز بنا شود، بلکه هنر باید بتواند با تکیه بر روایت، شخصیت‌پردازی و درام، مخاطب را جذب کند.

در کنار این مباحث، ایشان بارها بر ضرورت حمایت از نسل جوان، گسترش زیرساخت‌های سینمایی، توجه به «عدالت فرهنگی»، تأمین امنیت شغلی هنرمندان و استفاده از سینما در عرصه «دیپلماسی فرهنگی» تأکید کرده‌اند. در این نگاه، سینمای ایران زمانی به جایگاه واقعی خود می‌رسد که هم در داخل کشور به تقویت هویت و امید اجتماعی کمک کند و هم در عرصه جهانی، روایت مستقل و صادقانه‌ای از ایران و جهان اسلام ارائه دهد؛ روایتی که بتواند سهمی مؤثر در رقابت امروز قدرت‌های فرهنگی و رسانه‌ای ایفا کند.

در این منظومه فکری، سینما ابزاری «تمدن‌ساز» برای شکل‌دهی به افکار عمومی است؛ ابزاری که می‌تواند در مسیر ترویج ارزش‌های انسانی، تقویت اعتماد به نفس ملی و روایت مستقل از ایران و جهان اسلام نقش آفرین باشد. در این نگاه، آینده سینمای ایران بیش از هر چیز به کیفیت روایت، استحکام محتوا و تربیت نسل تازه‌ای از فیلمسازان خلاق و متعهد گره خورده است.

در عین حال، این نگاه هرگز کیفیت هنری را در برابر تعهد قرار نمی‌دهد و معتقد است سینمای متعهد زمانی موفق خواهد بود که از بالاترین استانداردهای حرفه‌ای، روایت جذاب و فیلمنامه‌ای قدرتمند برخوردار باشد. در این گزارش به اصلی‌ترین کلیدواژه‌های رهبر شهید درباره سینمای مطلوب پرداخته‌ایم. رهبر شهید انقلاب در طول چهار دهه گذشته، بارها از سینما به عنوان مؤثرترین ابزار «انتقال پیام» یاد کرده‌اند. رسانه‌ای که قدرت آن از بسیاری از شاخه‌های دیگر هنر بیشتر است و به همین دلیل باید در کانون سیاست‌گذاری فرهنگی قرار گیرد. از نگاه ایشان، سینما ذاتاً نه مطلوب است و نه نامطلوب؛ ارزش آن به پیامی بستگی دارد که منتقل می‌کند و مسیری که در پیش می‌گیرد. در این چارچوب، یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های سینمای مطلوب، «پیوند میان فرم و محتوا» است. برخلاف تصور رایج که هنر متعهد را معادل اثری شعاری و کم‌کشش می‌داند، رهبر انقلاب همواره بر ضرورت تولید فیلم‌هایی جذاب، حرفه‌ای و استاندارد تأکید کرده‌اند. به باور ایشان، پیام بدون «روایت قدرتمند» و فرم هنرمندانه به مخاطب نمی‌رسد و فیلم خوب، پیش از هر چیز، نیازمند قصه‌ای قوی و فیلمنامه‌ای فاخر است. از همین رو، توسعه نویسندگی، اقتباس از ادبیات ارزشمند و سرمایه‌گذاری بر تولید متن، یکی از مهم‌ترین الزامات پیشرفت سینمای ایران محسوب می‌شود. نگاه ایشان به کارکرد اجتماعی سینما نیز بر امیدآفرینی استوار است. در این رویکرد، پرداختن به آسیب‌ها و مشکلات جامعه ضروری است، اما سینما نباید به بازتولید یأس، بن‌بست و ناامیدی تبدیل شود. اثر سینمایی زمانی نقش فرهنگی خود

«حال خونین دلان؛ پهلوان جهان» است. تهیه‌کنندگی این اثر ماندگار را که محصول سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و مرکز هنری رسانه‌ای نهضت است، میثم کریمی بر عهده دارد. افخمی که پیش از این نیز تجربه ساخت مستندی تأثیرگذار درباره حضور پرشور زائران حاضر در مراسم تشییع بنیان‌گذار کبیر انقلاب اسلامی را در کارنامه داشت؛ افرادی که از اقصی نقاط جهان و با تحمل مشقت‌های فراوان خود را به این مراسم معنوی رسانده بودند، اکنون نیز با همان نگاه عمیق خود بازگشته است. وی در مصاحبه‌ای تأکید کرده است که در این مستند نیز دقیقاً با همین رویکرد مردمی، تمامی وقایع و لحظات بی‌نظیر مراسم وداع و تشییع پیکر مطهر رهبر شهید انقلاب را به شکلی هنرمندانه ثبت خواهد کرد تا تصویری واقعی از این حماسه بزرگ برای تاریخ به یادگار بماند. این مستند در حدود ۷۰ دقیقه خواهد بود.



بهروز افخمی، کارگردان شناخته‌شده سینما، در روزهای برگزاری آیین تاریخی وداع و تشییع پیکر رهبر شهید انقلاب، با حضور در مصلاي امام خمینی تهران، مشغول ساخت مستند سینمایی

نوبنیاد

■ صاحب امتیاز:

محسن منصوری

■ مدیر مسئول:

حمیدرضا بیانی

■ تلفن:

۰۲۱-۸۸۴۹۹۳۷۲

■ کدپستی:

۱۵۹۸۹۷۵۷۱۵

■ آدرس: خ سه‌پهید قزنی خ شاداد پلاک ۲۲ واحد پنج

■ چاپخانه: صمیم

nobonyadonline nobonyadonline

n o b o n y a d o n l i n e . i r

فرهنگ

C U L T U R A L

■ شنبه ۲۰ تیر ۱۴۰۵ ■ سال اول ■ شماره ۸۴

یادداشت

از روایت قائد امت دست برداریم

مسعود حنیفی
روزنامه‌نگار

روایت سینمایی و ادبی از شخصیت و سیره رهبر شهید انقلاب، به ویژه پس از حادثه نهم اسفند ۱۴۰۴ و شهادت ایشان، باید به مثابه ضرورتی راهبردی به منظور بقای روایت مقاومت در تقابل با هژمونی رسانه‌ای غرب در نظر گرفته شود. غرب با هدایت آمریکا و لابی صهیون چند قرن است که با تولید هزاران فیلم و سریال درباره سیاستمداران و چهره‌های تاریخی خود (از لینکلن و چرچیل گرفته تا کندی)، در حال مهندسی افکار عمومی، قهرمان‌سازی و تثبیت روایت خود از تاریخ است. آن‌ها از ابزار هنر برای جاودانه کردن آرمان‌های خود استفاده می‌کنند، اما در مقابل، ما با وجود داشتن غنی‌ترین گفتمان مقاومت و رهبری که دهه‌ها سکان هدایت یک ملت را در برابر استکبار بر عهده داشت، در تولید آثار فاخر شخصیت‌محور دچار فقر شدید هستیم. اهمیت این روایت در چند لایه قابل بررسی است.

نخست، شکستن انحصار روایی دشمن است. وقتی غرب ما را در قالب کاریکاتورهایی از یک «دیگری» یا تروریست معرفی می‌کند، سینما و ادبیات داستانی می‌توانند ابعاد انسانی، فکری، بصیرت و تدبیر یک رهبر تراز اول جهان اسلام و همچنین مردم را نشان دهند. دوم، انتقال عمق استراتژیک تصمیم‌هاست؛ نسل جوان باید بداند پشت هر تصمیم کلان سیاسی، چه شب‌بیداری‌ها و چه تحلیل‌های دقیق ژئوپلیتیک نهفته بوده است.

شهادت رهبر معظم انقلاب، نقطه عطفی تاریخی است که پتانسیل تبدیل شدن به یک حماسه بزرگ هنری در مديوم‌های متفاوت را دارد. روایت این شخصیت باید از سطح شعارهای کلیشه‌ای فراتر رفته و به عمق تنش‌ها، بزنگاه‌های تاریخی و تقابل اندیشه‌ها با بدم‌های غریب‌گرا... بپردازد. هنر متعهد امروز ما وظیفه دارد نشان دهد که چگونه یک فقیه، رهبر قدرتی منطقه‌ای به اسم ایران می‌شود.

تا زمانی که ما توانیم قهرمانان و رهبران خود را به زبان هنر روز دنیا به تصویر بکشیم، میدان روایت‌گری را به دشمن واگذار کرده‌ایم. ساخت فیلم و سریال درباره چنین شخصیتی، یعنی ثبت تاریخ برای آیندگان، یعنی تبدیل حقیقت مقاومت به باور عمومی و یعنی تضمین تداوم مسیر شهیدان و پیروزی نهایی جبهه حق.